

10/1966.

LAGUTSKOTTETS betänkande № 10/1966 angående lantrådets berättelse till Ålands landsting över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1964. (Nytt betänkande i anslutning till № 28/1965).

Lagutskottets betänkande № 28/1965 över denna förvaltningsberättelse föredrogs i landstinget för enda behandling den 16 december 1965. Därvid framställdes från utskottets sida förslag till ändring av betänkandets kläm som följer:

"att landstinget med omfattande av utskottets uttalanden och formella rättelser ville godkänna lantrådets berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1964."

Landstinget godkände enhälligt det ändrade klämförslaget att läggas till grund för ärendets fortsatta behandling.

Under ärendets behandling i lagutskottet hösten 1965 liksom vid den sakliga diskussionen i landstinget den 16 december uttalades uppfattningen, dels av lagutskottets ordförande, dels av vicetalmannen Evald Jäggbom, att avfattningen av landstingsordningens § 31 mom. 1 icke var väl genomtänkt och att man möjligen stod inför nödvändigheten av en reform. Lagrummet saknar närmare bestämmelser om vad beredningen i lagutskottet skall avse och vad betänkandet kan innehålla. Av sådan anledning ordlades ärendet till landstingets plenum den 4 innevarande mars.

Då ärendet nämnda dag ånyo kom upp i landstinget, framställde utskottet, som i sin nya sammansättning genomgått sitt betänkande № 28/1965, förslaget att stycket 3 på sidan 1, som erkändes vara olyckligt avfattat, skulle erhålla följande ändrade lydelse:

"Förhållandena inom hälso- och sjukvården (IV kap.) samt undervisningsväsendet (V kap.) äro överskådligt behandlade, likaså förhållandena inom lantbruket. Beträffande skogsvården är överskådligheten åter även i huvudsak genom 16 sidor tabeller. Möjligen kunde dessa tabeller liksom tabellmaterialet i övrigt avskiljas från texten och sammanföras slutet av boken."

Ehuru ändringsförslaget sålunda avsåg att tillrättalägga ett misstag, som på grund av tidsnöd vid justeringen stannat utskottet till last, beacknades ändringsförslaget av lantrådet som ojuste, därför att lantrådet "av erfarenhet vet, att när landstinget en gång har godkänt lagutskottets betänkande, så får det ha vilka felaktigheter som helst, så ser lagutskottet att det är sanning, det de sade." Ändringsförslaget gick även till utgångspunkt för ett förslag, att med stöd av § 47 mom. i landstingsordningen återremittera ärendet till lagutskottet för ny handling.

Beslut om återremiss fattades utan omröstning och den sakliga behand-

lingen avbröts. Några nya direktiv för beredningen fick utskottet sålunda icke, ej heller förekom något uttalande i landstinget, enligt vilket betänkandet icke skulle vara acceptabelt. Meningen kan väl icke hava varit, att lagutskottet skulle inlåta sig i polemik med lantrådets uttalanden i debatten? Eller att utskottet helt enkelt skulle avstå från att säga någonting?

Möjligen borde utskottet nu i sitt nya betänkande fatta sig kort. Men då lagutskottets avsikter erhållit det offentliga underbetyg, som lantrådets ovanciterade uttalande ger vid handen, bör utskottet - i självstyrelsens intresse - icke finna sig i detta omdöme, som givits publicitet långt utöver vad det är värt.

Såsom i betänkandet № 28/1965 framhålles på sidan 4, har utskottet fattat sin uppgift så, att det icke blott skall uttala sig om bestående förhållanden inom landskapsförvaltningen utan även, där anledning därtill finnes, uttala önskemål till ledning för den framtida utvecklingen. I brist på närmare bestämmelser har detta förfarande år efter år tillämpats, och av lantrådets uttalande vid plenum den 16 december framgår tydligt, att detta kan godkännas även av honom. Därjämte har utskottet ansett sig vara oförhindrat att uttala sig om smärre omständigheter, som ligger på sidan om själva förvaltningen, men som i övrigt har samband med berättelsen. Det sistnämnda har också tillämpats år efter år, ty berättelsen är dock ett aktstycke, som ej borde få vidlådas av redaktionella och formella brister.

Är man en gång ense om detta, nödgas utskottet upprepa det, som framhållits i andra stycket på sidan 5, nämligen att utskottets gång på gång uttalade önskemål - och därmed även landstingets - på två närmare angivna undantag när helt lämnats obeaktade.

Bland åtgärder, som efterlystes i betänkandet № 28/1965, nämndes bland annat frågan om landskapstjänstemännens och -befattningshavarnas visysslor. Hade det icke i berättelsen eller på annat sätt kunnat meddelas landstinget, att frågan var aktuell i landskapsstyrelsen? D.v.s. enligt lantrådet: "att finansministeriet den 4 juni i år har tillsatt en kommitté för att bereda ändamålsenligheten av gällande stadganden angående statstjänstemännens rätt att inneha annan avlönad befattning och utfärda detaljerade bestämmelser, i vilken utsträckning statens tjänstemän kan tillåtas att jämte sin tjänst idka någon form av affärsrörelse o.s.v." samt att landskapsstyrelsen velat invänta denna kommittés utredning och beslut, förrän den skridit till några mer vidlyftiga åtgärder. Hade detta meddelande, som lämnades av lantrådet vid plenum den 16 december i samband med berättelsens avgivande, kommit till utskottets kän-

nedom, hade utskottet förvisso nöjt sig med upplysningen och icke vidare berört frågan i detta sammanhang. Ty - såsom det upprepat framhållits - frågan har väckts icke blott med hänsyn till landskapets intressen, utan även med hänsyn till tjänstemännens, vilka möjligen utan saklig grund kunde befaras hava åsidosatt sina förpliktelser i tjänsten.

Beträffande revisionsfrågan framhåller lagutskottet självt på sidan 5, att "utskottet gör intet förslag, ty sådant bör numera, då saken kommit på tal och prövats av finansutskottet, ankomma på nämnda utskott."

Med beaktande av förvaltningslagens 16 § 2 mom. (22/52) och i avsaknad av andra direktiv än vad § 31 mom. 1 i landstingsordningen innehåller, nämligen att utskottet skall bereda och avgiva betänkande i anledning av lantrådets berättelse, anser utskottet, att det fortfarande får bilda sig och behålla en egen uppfattning om berättelsen. Därför har utskottet genomgått sitt betänkande № 28/1965 och anser, att uttalandena i landstinget icke givit anledning att ändra den uppfattning, som utskottet förut uttalat, dock med undantag för 3 stycket på sidan 1, som ovan berörts, och uttalandet på sidan 3 under rubriken "Socialvården vilket sistnämnda bör bortfalla.

Det är ju lantrådets ensak, huru han vill avfatta och sammanställa berättelsen, men utskottet ifrågasätter dock fortfarande, om det funnits anledning att t.ex. ur landskapsläkarens berättelse - som förövrigt icke är helt återgiven - låta vissa uppgifter ingå om jordbruket, sjöfarten, fisket och småindustrin under huvudrubriken Hälso- och sjukvården. Ej heller förstår utskottet, varför uppgiften i byggnadskonsulentens verksamhetsberättelse om inredandet av polisvaktkontor och arrestlokaler i Eckerö tullhus inrymts under den spärrade underrubriken Nåtö biologiska station. Ifall upplysningen ej ansetts böra komma under huvudrubriken Polisväsendet, bör den väl närmast hava hört hemma bland byggnadskonsulentens uppgifter över antalet ritningar för ombyggnader på sidan 78 eller införas under en ny spärrad underrubrik. Detta är nu utskottets uppfattning och landstingsordningens § 31 mom. 1 synes icke lägga hinder i vägen för utskottet att giva uttryck åt den.

Landstinget ville bemärka, att berättelsen är både odaterad och oundertecknad och att såväl rubriken på omslaget som texten på sidan 1 hänför sig till år 1964. Någon anledning att på sidan 4 efter rubriken "Tjänstemän vid ~~lantbruksstyrelsen~~ ^{Landskapsstyrelsen}" införa "f.n." finns sålunda icke, även om detta varit kutym under ett antal år. Särskilt som förfarandet nu lett därhän, att två tjänstemän, som under år 1964 haft anställning i landskapsstyrelsen, därigenom helt fallit ur bilden. Och än mindre ger det anledning till att med närmare förklaring om innebörden av detta

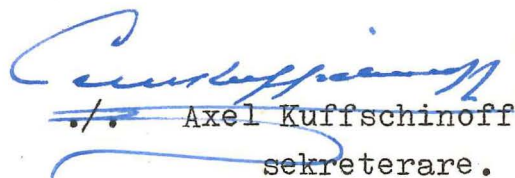
"f.n." draga löje över lagutskottet för att de sakliga oriktigheterna påpekats.

Hänvisande till ovanstående och då varken yttrandena i landstingets plenum eller förvaltningsberättelsen i övrigt giver anledning till andra uttalanden från utskottets sida, föreslår utskottet vördsammast, att landstinget med omfattande av utskottets uttalanden och formella rättelser ville godkänna lantrådets berättelse över landskapets förvaltning och ekonomiska tillstånd under år 1964.

Mariehamn den 23 mars 1966.

På lagutskottets vägnar:

Jan Erik Eriksson
ordförande.

Axel Kuffschinoff
sekreterare.

Närvarande i utskottet: Jan Erik Eriksson, ordförande, Eliel Persson, Gustaf Jansson, Fridolf Karlsson och Nils Dahlman.